

Konflikträdsla kamouflerar makt och saboterar demokrati

Konflikter och motsättningar är del av alla samhällen. Ibland är de roliga och spännande. Ibland skapar de innovationer och bygger nya typer av samhällen. Ibland trängs konflikterna undan av mobbning, våld och förtryck.

Konflikter ska inte blandas ihop med krig, förtryck och orättvisor. Etymologiskt kommer konflikt från båtar på kollisionskurs. Kollisionskurs går att upptäcka på långt håll, och båtar som önskar samspela på havet hanterar detta utan att de behöver styras av någon central kapten i Stockholm eller Bryssel.

Kollisionskurs hjälper oss att begripa vad konflikt *inte* är. Att köra ikapp bakifrån och ramma en båt är inte kollisionskurs. Att pressa undan någon annans båt är inte kollisionskurs. Förföljelse är inte kollisionskurs. Kollisionskurs har något jämlikt över sig. Två eller flera båtar är på väg. De är aktörer. Men deras vägar är inte förenliga. De behöver avvika från kursen så inte deras vägar kolliderar. Avvikelse är avgörande för att leva tillsammans på samma hav.

Konflikter förutsättning för demokrati och politik

Konflikter gör politik relevant. Harmoni och frid behöver ingen politik. Politik och demokrati är att göra gemensam sak vid konflikter, problem och andra svårigheter. Harmoni och frid störs bara av det politiska.

Genom att misstänkliggöra konflikter trängs demokrati och politik undan och ersätts med föreställningar om trygghet och säkerhet, frid och lycka. Konflikter utmålas i så fall som hot mot tryggheten. Även ingripanden vid konflikter blir hot mot tryggheten. Och med tiden produceras tystnadskultur och passivitet inför ojämlikhet och övergrepp.

Misstänkliggöra konflikter

Det finns många sätt att misstänkliggöra konflikter och på så sätt samtidigt

kamouflera våld och förtryck:

1. Ett är att ersätta ordet krig med konflikt. Mord, våld, vapenhandel, förtryck, makt och härskande kan på så sätt elegant kamoufleras bakom ordet konflikt. Samtidigt görs konflikt till något tragiskt och olyckligt.
2. En liknande variant är att benämna förföljelse av befrielsekämpar och flyktingar som konflikt.
3. Eller att kalla slaveri för konflikt. Metaller som utvinns under slavgörhållanden benämns konfliktmineraler. På så sätt kamoufleras att en del av vår elektronik produceras genom förtryck och slaveri.
4. Ett annat sätt är att skapa föreställningen om kulturer som stora lådor som skulle vara i konflikt med varandra. Att reducera konflikter till nationer, folk och stater kamouflerar koloniala strukturer, rasifiering och befrielsekamp. Konflikt blir då ett sätt att utmåla andra som lika varandra och därmed annorlunda vår kultur. Kultur ersätter ordet ras. Konflikt ersätter biologiska karaktärsskillnader.
5. Genom att i en grupp tysta kritik för att undvika konflikter kamoufleras makt. Kritik och ifrågasättande pekas ut som det som skapar konflikter. Ingripande i makt och härskartekniker anses skapa konflikter.
6. Att benämna mobbning som konflikt utpekar indirekt offret som delaktig i mobbningen.

Ersätta demokrati och konflikt med tystnadskultur

När konflikt framställts som negativt omvandlas demokrati till ett tomt ord. Begreppet demokrati fylls sedan med andra betydelser som säkerhet och trygghet, lycka och harmoni.

Inom liberala rörelser har det utvecklats olika ordningar som ska tränga undan och ersätta konflikter och därmed ersätta behovet av gemensamma överenskommelser (demokrati). Privat ägande av landområden innebär att ett område skyddas mot demokrati. När finanser, marknader, arbete och produktion privatiseras skyddas de mot demokrati och konflikter. Individualisering är ytterligare ett verktyg för att tränga undan konflikter.

Liberalism bejaktar dock i flera fall konflikter. Konkurrens ses som nödvändigt för att individer, samhällen och ekonomier ska växa och utvecklas. Opposition i

riksdag och massmedia blir nödvändigt [för att stärka den borgerliga staten](#).

Dialektik som idealisering av konflikter

Utifrån Hegels och Marx dialektik har vänstern ibland idealiserat konflikter. Konflikter skulle med närmast nödvändighet leda till utveckling och befrielse. Demokrati och överenskommelse skulle i så fall kunna ses som hinder för den nödvändiga konflikten. Som ett batteri skulle konflikten producera en egen kraft. Tron på konflikten och motsättningen blir till mysticism.

Inom proteströrelser har tron på protest och nej-sägande gärna fått funktionen av fetischism. Kraft utvinns ur nejet istället för att bygga befriande samhällen. Det är enklare och mer attraktivt att vara emot än att bygga och organisera befrielse. Protestens nej kamouflerar sin lydnad till ordningen.

Postdemokrati

På senare år svartmålas konflikter alltmer i press, politiska debatter och även i många folkrörelser. Det har blivit självklart att kalla krig för konflikter. Och det har blivit självklart att konflikter är negativt. De som i en gemenskap påtalar rasism och sexism pekas ut som konfliktskapare.

Det är möjligt att denna konflikträdsla är en del av övergången till postdemokrati. Demokratin används för att ersätta demokratin med andra ordningar.

När "demokrati" får betydelsen demokrati-är-överspelat skapas utrymme för andra maktordningar som ska göra oss trygga och säkra. "Demokrati" får legitimera gränser, säkerhet, fängelser och makt. Jämlikhet och demokrati ersätts med trygghet och säkerhet.

Demokrati kan dock göra motstånd. När demokrati gör motstånd drar den in oss i osäkerhet. Så länge vi inte är säkra på saker och ting behöver vi prata och samarbeta med varandra. Vi behöver varandra. Vi är sårbara och beroende av varandra. Att bejaka konflikt och demokrati är att leva i detta sårbara, osäkra beroende.

Boka kurs

[till er organisation.](#)

Hur bygger vi omsorgsfulla och befriande demokratier?

Och hur organiserar vi dem effektivare, jämlikare och mer innovativa?

Per Herngren

2016 08 04, version 0.2.2

Referens

Colin Crouch, *Postdemokrati*, Göteborg: Daidalos, 2011, (original 2005).

Per Herngrens [texter om postdemokrati](#).